
ALTRES ESPAIS PER VIURE LA PSICOMOTRICITAT AMB MATERIAL RECICLAT

OTHER SPACES TO EXPERIENCE PSYCHOMOTOR ACTIVITY WITH RECYCLED MATERIAL

TREBALL DE FINAL DE GRAU

Ariadna Penin Jové

Treball de final de grau

Dúnia Mir i Cornellà

Curs 2021-2022

Grau en Mestre/a d'Educació Infantil

Facultat d'Educació i Psicologia

Universitat de Girona

En els aprenentatges escolars cal que hi hagi vivències a través del cos; cos viscut, cos percebut i cos representat.

(Da Fonseca, 1996).

RESUM

Fins fa pocs anys, s'entenia la psicomotricitat com l'educació física de parvulari. Gràcies a diversos autors com Ernest Dupré, Piaget o Wallon, i els canvis metodològics que cada cop estan més presents a les escoles, la psicomotricitat ha rebut considerable atenció crítica, sent més reconeguda i exercint un paper més rellevant en els projectes educatius escolars.

Per això presento una recerca teòrica envers la psicomotricitat i una sessió pràctica on es plasmen tots els continguts, aportant innovacions pedagògiques com els eixos transversals.

PARAULES CLAU:

Psicomotricitat, educació, projecte escolar, eixos transversals.

ABSTRACT

A few years ago, psychomotor skills were understood as physical education in kindergarten. Thanks to various authors, such as Ernest Dupré, Piaget or Wallon, , and the methodological changes that are increasingly present in schools, psychomotor skills have received considerable critical attention, being more widely recognised and playing a more crucial role in school education projects.

Due to this, I present theoretical research on psychomotricity and a practical session where all the contents are embodied, providing pedagogical innovations as a transversal axis.

KEY WORDS:

Psychomotricity, education, education projects, transversal axis.

ÍNDEX

1. Introducció.....	5
2. Marc teòric.....	7
2.1. Primers estudis.....	7
2.2. La psicomotricitat en l'actualitat.....	8
2.2.1. Principis d'acció a la pràctica psicomotriu.....	8
2.2.2. Fases de la sessió.....	9
2.3. L'aire lliure i els seus beneficis.....	10
2.4. Aplicació dels eixos transversals.....	10
3. Mètode.....	12
3.1. Contextualització.....	12
3.1.1. Context del centre.....	12
3.1.2. Context de l'aula.....	13
3.2. Objectius.....	13
3.3. Disseny.....	14
3.3.1. Elaboració del material i disposició del material en l'espai....	14
3.3.2. Desenvolupament de l'activitat.....	15
3.3.3. Avaluació de la sessió.....	16
3.3.4. Rol de l'educador/a.....	16
3.3.5. Eixos transversals.....	17
4. Resultats.....	19
4.1. Preparació de la proposta.....	19
4.2. Desenvolupament de la intervenció.....	22
4.3. Propostes de millora.....	23
5. Conclusions.....	25
6. Referències documentals.....	28
7. Annexos.....	30

1. INTRODUCCIÓ

El període d'escola bressol és molt significatiu per als infants, ja que afronten el primer contacte amb el món i la societat. És per aquest motiu, que considero necessari que els centres educatius proporcionin les eines i un entorn adient perquè aquesta etapa sigui positiva, enriquidora i educativa.

Els infants tenen l'instint i la necessitat de saber i conèixer tot el que està al seu voltant, per consegüent, tot el material i les accions que reben els hi condiciona i repercuteix en el seu desenvolupament, ja sigui de manera positiva com negativa. Per això, els materials i la metodologia que es decideix utilitzar té un gran impacte en l'infant, que determinarà la capacitat d'assimilació dels continguts i objectius establerts que es pretenen aconseguir.

La psicomotricitat és una disciplina on ofereix a l'infant viure experiències que fomenten un desenvolupament sensoriomotriu, afectiu i social a través del cos i moviment. Considero fonamental treballar el currículum escolar des d'una metodologia on fomenti un desenvolupament integral, permetent avançar cap a una educació on es tingui en compte les necessitats dels infants, la comunicació i les relacions afectives. Tanmateix, a través del joc lliure es fomenta l'autonomia, creativitat, relacions socials i la creació de la pròpia identitat.

En el present treball de final de grau presento un marc teòric envers la psicomotricitat i els seus beneficis, plantejant i duent a la pràctica una sessió de psicomotricitat en una escola bressol, on el seu projecte educatiu té com a eix l'educació psicomotriu.

El treball es durà a terme a l'escola bressol Can Serra (Cardedeu), on he tingut l'oportunitat de realitzar les pràctiques del quart curs del grau de mestre en educació infantil.

Atès que hi ha vuit classes per només una sala de psicomotricitat, el propòsit d'aquest treball és contribuir en l'elaboració del projecte educatiu del centre, elaborant una sessió de psicomotricitat on s'ofereix un nou espai i material, que permetrà que es pugui dur a terme i sigui accessible per a qualsevol centre educatiu.

Alhora, està present de manera implícita els problemes actuals de la societat i del planeta, per això se segueix un paradigma ètic, respectuós i implicat en la cura del medi ambient. En aquest sentit, la proposta vetlla per la igualtat, el reciclatge i el respecte cap als altres.

2. MARC TEÒRIC

El terme psicomotricitat prové del llatí i està compost per “psico” psicologia i “motricitat” motriu. Aquesta disciplina va començar a formar-se a principis del segle XX i ha anat evolucionant i desenvolupant-se al llarg dels anys gràcies a diversos autors com Ernest Dupré, Piaget, Wallon, Ma. de los Angeles Monge d'entre altres.

2.1. PRIMERS ESTUDIS

Ernest Dupré (1920) era un neuròleg, psiquiatre i professor de psiquiatria francès, que va descobrir la relació de diverses anomalies mentals amb les dificultats motrius. Tanmateix, va ser el primer a utilitzar el terme psicomotricitat i descriure trastorns del desenvolupament motor com la debilitat motriu.

Henri Wallon (1959) va analitzar la relació entre el desenvolupament motor i psicològic. Per això, va observar la relació dels nadons amb les persones que l'envolten on es comencen a manifestar les primeres reaccions tònic-emocionals, anomenada fase d'estadi emocional. El nadó comença a respondre davant de les seves necessitats biològiques a través de certs moviments.

Aquest fet es veu reflectit quan els infants abans d'adquirir la parla, es fan entendre a partir dels gestos i moviments del seu cos, expressant les necessitats i emocions més bàsiques com la son o la gana.

Tanmateix, Jean Piaget (1896-1980) psicòleg, biòleg i filòsof es va interessar per l'adquisició de coneixements i l'evolució de l'ésser humà. La seva teoria diu que el desenvolupament cognitiu té com a objectiu adaptar-nos al nostre entorn, i que aquests aprenentatges els adquirim a través de dos processos. Aquests són l'assimilació on s'incorporen nous coneixements als ja adquirits, i l'acomodació quan es modifiquen els coneixements ja adquirits (esquemes mentals) per integrar-los i relacionar-los amb els nous.

La seva teoria afirma que durant els primers set anys aproximadament, un infant construeix els seus coneixements a partir de la pràctica psicomotriu.

Com s'ha anomenat anteriorment, Piaget va estudiar la intel·ligència humana i la va classificar en diverses etapes, on cadascuna d'aquestes s'elaboren noves capacitats mentals. Un d'aquests és l'estadi sensoriomotor que comprèn des del naixement fins als dos anys aproximadament. Descriu que a través dels sentits i respostes motores interacciona amb l'entorn, i anirà construint una representació mental de l'objecte permanent.

2.2. LA PSICOMOTRICITAT EN L'ACTUALITAT

El currículum escolar infantil del primer cicle (2012) descriu que la psicomotricitat s'entén des del progrés i maduració de l'infant, treballant les tres àrees d'experiència i desenvolupament de l'infant; descoberta d'un mateix i dels altres, descoberta de l'entorn i comunicació i llenguatge.

S'entén com a una disciplina que treballa un desenvolupament integral de l'infant, tenint en compte les seves necessitats biològiques. Com s'ha descrit en l'anterior apartat, la paraula psicomotricitat està composta per *psiquisme* fent referència al desenvolupament socioafectiu i cognitiu, i *motricitat* fent referència al moviment del cos. Així doncs, es construeix el significat d'aquesta disciplina, un desenvolupament integral (La psicomotricitat infantil).

2.2.1. Principis d'acció a la pràctica psicomotriu

La psicomotricitat comprèn diverses competències i s'han classificat en quatre dimensions: afectiva, social, cognitiva i motora (Ma. de los Angeles).

- **Afectiva** -> referida a les relacions afectives que s'estableixen entre infants i el vincle amb l'educador/a. La qualitat d'aquestes és important, ja que repercuteixen en l'autoestima i en les capacitats de pensar, comunicar, fer i imaginar. Si no hi ha un vincle afectiu amb les persones que formen part de la seva educació, no serà possible adquirir els aprenentatges i continguts curriculars.

- **Social** -> aprenentatges com la capacitat d'integració al grup, sentiment de pertinença de grup i la interrelació amb altres persones és vital per aprendre costums, normes socials, valors i saber conviure en societat.
Gran part d'aquests aprenentatges els adquireixen a través de la imitació dels adults. Per aquest motiu és rellevant tenir present l'actuació i vocabulari del docent, ja que són els referents pels més petits.
- **Cognitiva** -> els materials i l'espai permetrà un desenvolupament cognitiu, identificant les qualitats i propietats físiques, la funció simbòlica, la construcció de relacions lògiques i la creativitat, elaborant i modificant els esquemes mentals de coneixements descrits per Piaget (p.7).
- **Motora** -> gràcies a les dinàmiques i materials, ajuda a l'infant a adquirir to muscular, desenvolupar l'equilibri, control de la força i descobriment de les capacitats motores. Aquestes aporten gran confiança en un mateix i la capacitat de fer diferents jocs.

2.2.2. Fases de la sessió

Les fases que es duen a terme segons han defensat diversos autors com Isabel Viscarro (2010) i Bernard Aucouturier (1985, 2004) són:

- **Ritual d'entrada:** és un moment tranquil i de convivència on s'exposen les normes i rituals de la sala. Com anomenen Gamundi, Rieres i Zaragoza, és important tenir en compte quin tipus de joc han fet prèviament, ja que influirà en el funcionament de la dinàmica.
Alhora, es recorden les consignes mentre es fa l'hàbit de treure's les sabates i col·locar-les al seu lloc.
- **Moment d'expressivitat motriu:** és el moment on els infants poden gaudir dels jocs sensoriomotrius, simbòlics i de construcció. Treballant l'esquema corporal i les capacitats individuals.
Depenent de la dinàmica que es vulgui fer, es pot utilitzar recursos audiovisuals com contes, cançons, circuits...

- **Fase de relaxació:** un cop s'ha acabat el joc, cal tornar a l'estat natural d'abans. Depenent del joc que s'hagi fet, s'haurà de relaxar i calmar, o a la inversa, estimular i despertar el cos. Cal buscar un moment de benestar transmetent als infants que està finalitzant la sessió.
- **Fase de representació i llenguatge:** en aquesta fase es busca una interacció amb l'infant on ens comunicui el que han viscut. Aquesta comunicació pot ser a través de diversos llenguatges; comunicació verbal i no verbal, recursos plàstics com dibuixos o plastilina, etc. Aquest punt dependrà de l'edat i moment maduratiu del grup d'infants.
- **Ritual de sortida:** prepararem el moment del comiat, fent la rutina d'endreçar una mica el material i marxant de la sala de psicomotricitat.

2.3. L'AIRE LLIURE I ELS SEUS BENEFICIS

Un dels problemes de salut més recurrents en les persones és l'estrès i l'ansietat que poden arribar a desencadenar en altres malalties.

S'han fet diverses investigacions respecte als beneficis que aporta la naturalesa a les persones i la capacitat de curació. S'ha demostrat que viure a prop d'una zona verda aporta benestar físic i mental (Boletín de Información Naturaleza, 2016).

A la universitat de Alnarp (Suècia), es va fer una investigació sobre la capacitat de rehabilitar a persones que estaven patint malalties relacionades amb l'estrès. Els resultats van ser que en un any es va reduir en un 64% el nombre de dies d'ingrés hospitalari de les persones malaltes.

2.4. APLICACIÓ DELS EIXOS TRANSVERSALS

En els últims anys, i amb la implementació de la LOGSE, s'ha considerat necessari incloure altres continguts de rellevància social, per això van crear els eixos transversals (Sensat, 2000). En els articles 1 i 2 de la LOGSE, es descriu la necessitat d'una acció educativa on porta implícita la consecució d'un model de societat que es basa en uns principis:

- Educació per la seguretat viària -> adquirir hàbits de seguretat viària aprenent les normes i sensibilitzant la importància i els perills que comporta.
- Educació per la salut -> es treballa el dret a la salut física, mental i social. Fa referència a la cura del nostre cos i la qualitat de vida i d'interacció amb l'entorn.
- Educació per la pau -> proporcionar eines perquè siguin capaços d'actuar davant d'un conflicte, adquirint l'habilitat d'utilitzar el diàleg com a mitjà per resoldre-ho.
- Educació per la convivència -> fomenta les relacions socials establint unes normes de convivència, respectant el funcionament del centre i la llibertat d'expressió.
- Educació en la tecnologia de la informació -> a través de diversos mitjans audiovisuals, fer una recerca d'informació i processar-la. Es pot veure reflectit en els projectes que es fan com a grup-classe de parvulari.
- Educació en la diversitat intercultural -> conèixer, conviure i respectar les cultures de les persones que l'envolten i fomentant la interculturalitat.
- Educació per al consum -> fer reflexionar sobre les necessitats reals i les que ens promou el consumisme. Ser crítics i responsables de les conseqüències del que volem i adquirim.
- Educació per a la no discriminació per raons de sexe -> treballar en la coeducació, afavorint relacions, jocs i vocabulari no sexista i fomentant la igualtat de gènere.
- Educació mediambiental -> adquirir hàbits per la cura del nostre medi ambient, incloent-hi accions de reciclatge, reutilització i reducció.
- Educació cívica -> treballar els hàbits bàsics de salut, higiene, ordre i de relació.

3. MÈTODE

Per elaborar aquest treball, primer vaig observar el context en el qual volia aplicar la sessió de psicomotricitat. Veient els recursos espacials i materials que disposava, vaig descriure un seguit d'objectius realistes, plasmant la metodologia i transcurs de la sessió que faria per aconseguir treballar el que em proposava.

3.1. CONTEXTUALITZACIÓ

Per plantejar la sessió de psicomotricitat al pati, primer es presentarà una descripció del context, exposant les característiques del centre, el projecte educatiu d'aquest i el grup d'infants al que va destinat.

3.1.1. Context del centre

Can Serra és una escola bressol situada en el nucli urbà de Cardedeu (Barcelona). Aquesta està ubicada en una masia rural de l'any 1780, això fa que les instal·lacions hagin sigut adaptades i hi hagi algunes aules més petites que altres. No obstant això, el pati és molt ampli i amb molta vegetació.

L'escola consta de 10 aules, una cuina i dos patis; un pati de lactants i un altre de mitjans i grans. Les aules estan distribuïdes en dues plantes; una aula de lactants, tres de caminants i quatre de grans. A més a més, disposa d'una sala de psicomotricitat i una polivalent.

El projecte educatiu de Can Serra té com a eix l'Educació Psicomotriu. És per aquest motiu que el pati ha estat dissenyat per dues psicomotricistes del mateix centre perquè hi sigui present i es fomenti la psicomotricitat. Totes les propostes i dinàmiques que es realitzen es té en compte la psicomotricitat, ja que consideren que és necessari el moviment del cos per poder expressar-se, relacionar-se i aprendre.

3.1.2. Context de l'aula

Aquesta sessió va destinada a un grup de 15 infants, de 2 a 3 anys. És una classe on hi ha alguns que van néixer a principis d'any i altres a finals d'any. Tot i això, no hi ha gran diferència de nivell maduratiu que impedeixi o dificulti les relacions socioafectives entre ells.

En aquest cas no hi ha problema en quin moment del desenvolupament es trobin, ja que el material proporcionat permet fer el joc que vulguin adaptat a les seves necessitats i capacitats.

En relació a la diversitat funcional, hi ha un infant que mostra un endarreriment en el desenvolupament motor, on va començar a caminar amb vint mesos. De moment va evolucionant favorablement i, tot i mostrar inseguretat en el joc davant la resta d'infants, a poc a poc es va integrant en les dinàmiques de psicomotricitat.

3.2. OBJECTIUS

He plantejat un seguit d'objectius que s'avaluaran al final del treball amb la intenció d'analitzar el transcurs de la dinàmica, els resultats i valorar la innovació pedagògica de manera crítica.

Objectiu principal:

- Dissenyar una sessió de psicomotricitat al pati amb material reciclat.

Objectius específics:

- Utilitzar el pati com a espai per realitzar una sessió de psicomotricitat obtenint els beneficis de l'aire lliure.
- Elaborar el material amb elements reciclats.
- Incorporar de manera implícita els eixos transversals.

3.3. DISSENY

A continuació es descriurà l'elaboració, preparació i el desenvolupament de l'activitat amb la finalitat d'aconseguir els objectius proposats.

3.3.1. Elaboració del material i disposició del material en l'espai

Com s'ha anomenat anteriorment en els objectius, el material que s'utilitzarà serà reciclat o de l'escola bressol. Molts dels materials presentats, els infants ja els coneixeran i estaran familiaritzats, això els hi permet anticipar-se i elaborar imatges mentals de creacions i accions. Els altres materials seran nous i això els hi provocarà sorpresa i curiositat, i alhora podran crear jocs nous.

L'activitat consta de diversos espais d'expressió psicomotriu:

- L'espai de relaxació: *hamaques lligades als arbres.*
- L'espai de construcció: *capses de cartó i làmines de cartó.*
- L'espai d'equilibri: *un tub de plàstic subjectat per una corda lligada als dos extrems i un balanceig.*
- L'espai de salt i oculomaneig: *globus lligats de la teulada de l'estructura del sorral i xurros.*
- L'espai d'entrada i sortida: *túnel de cartó.*

Alguns dels recursos materials com les hamaques, els cubs de fusta, xurros i el balanceig seran agafats del centre. El material que aportaré serà caixes i làmines de cartó, un túnel fet amb una caixa gran de cartó i uns quants globus sostinguts per fils.

Tot aquest material estarà distribuït de manera que es vegi d'un sol cop de vista, però amb una separació que permeti fer diversos jocs sense que es molestin uns als altres. El resultat es pot veure a l'apartat preparació de la proposta (p.19).

La sessió es durà a terme al pati del centre, per això haurem de tenir en compte el temps meteorològic i la disponibilitat de l'espai, ja que és un lloc compartit amb la resta de grups.

3.3.2. Desenvolupament de l'activitat

L'activitat constarà de cinc fases que són les mateixes que es realitzen a la resta de sessions de psicomotricitat del centre i els infants ja estan familiaritzats i coneixen la dinàmica.

Ritual d'entrada:

La sessió s'iniciarà abans d'anar al pati, just a la porta per poder explicar les normes de convivència i explicacions pertinents.

Les normes seran les mateixes que les de les altres sessions de psicomotricitat i es deixarà que els infants les vagin dient en veu alta. Aquestes normes són:

- Podem gaudir de tot el material.
- Hem de respectar el material que estan utilitzant la resta de companys/es.
- Hem de vigilar de no fer mal a la resta de companys.
- Hem de respectar si un altre company no vol jugar amb nosaltres.

Desenvolupament de la sessió:

Quan ja s'han recordat les normes, es deixarà que els infants vagin al material preparat i facin joc lliure. Els infants podran vivenciar jocs sensoriomotrius, jocs simbòlics i jocs de construcció a través del cos.

L'educador/a intervindrà de manera esporàdica quan els infants ho necessitin o per si volen expressar alguna cosa.

Fase de relaxació:

Quan ja ha finalitzat el moment d'expressió psicomotriu, es tornarà a buscar l'estat natural amb què s'ha entrat al pati. Depenent del joc farem una dinàmica de relaxació o d'estimulació per despertar el cos.

Per acabar, avisarem als infants que s'està acabant la sessió perquè vagin sent conscients.

Fase de representació i llenguatge:

És important que els infants transmetin el que han viscut i sentit durant la sessió. Per tant, es crearà una dinàmica on ho puguin expressar, sigui creant una conversació de diàleg o representant els fets. D'aquesta manera podran interioritzar millor el que han viscut i fet, assolint els conceptes.

Ritual de sortida:

Un cop acabat el temps, demanarem als infants que vagin recollint el material, agrupant-lo en el lloc on estava a l'inici de la sessió i abandonarem el pati.

3.3.3. Avaluació de la sessió

Per a poder plasmar les capacitats i veure els avenços dels infants, s'ha optat per fer una avaluació mitjançant l'observació directa i individualitzada. Tanmateix, s'analitzaran diversos aspectes globals per possibles canvis en un futur.

S'utilitzarà una graella com a instrument d'avaluació i un diari on es veurà reflectit el desenvolupament de les sessions (Annex 2).

L'avaluació individual s'anirà elaborant al llarg de curs a mesura que es van efectuant les sessions, és a dir, hi haurà una graella per cada infant que s'anirà omplint i modificant segons els progressos que vagin adquirint.

3.3.4. Rol de l'educador/a

A l'inici de la sessió, l'educador/a farà de guia explicant el procés de la sessió. Un cop comença el joc dels infants, farà d'observador atenent als infants quan ells ho reclamin.

Si algun infant necessita ajuda, ja sigui per timidesa, inseguretats, dificultats motrius, etc, l'educador estarà al seu costat i proporcionarà l'ajuda que cregui necessària perquè l'infant s'integri al joc i se senti bé.

Pot passar que l'educador vegi que un infant sempre juga amb el mateix material i fa el mateix joc al llarg de les sessions, en aquest cas pot incentivar un altre tipus de joc perquè treballi altres conceptes.

És important transmetre seguretat i positivitat, ja que si l'educador té moltes pors i inseguretats respecte al que els hi pot passar als infants, consegüentment cohibirà el joc d'aquests.

Tanmateix, passa quan es diuen les normes de la sessió de psicomotricitat, cal que aquestes es diguin de manera positiva i sense prohibicions en la mesura del possible, d'aquesta manera no reflecteix que les normes siguin per prohibir sinó per actuar de manera positiva i fomentant la convivència.

3.3.5. Eixos transversals

En els anteriors apartats s'ha pogut veure com es treballen les tres àrees d'aprenentatge i continguts curriculars. Però, cal recordar els eixos transversals, ja que aquest treball s'ha elaborat amb la intenció d'incloure i inculcar valors ètics que tinguin cura dels infants i el món que els envolta.

Educació per a la no discriminació per raons de sexe i educació en la diversitat intercultural

S'observarà quins rols reproduïen els infants i s'evitaran els que siguin discriminatoris per la seva condició sexual, de gènere, religió, origen, etc. No es tracta de prohibir que una nena jugui a ser mare i cuinar o un nen a ser un heroi, sinó, quan es reproduïen aquests jocs, intervenir per explicar que també hi ha heroïnes que no requereixen que un nen les salvi, i hi ha nens que es queden a casa cuidant dels seus fills i s'encarreguen de les tasques de la llar.

Es tracta que no relacionin professions amb un gènere en concret, no reproduïxin un sol tipus de família (pare, mare i filla), integrin al joc les tradicions culturals dels companys/es igual que les seves, d'entre altres aspectes.

Educació mediambiental

Atenen a la cura del medi ambient i la vegetació, es procurarà transmetre als infants la importància de cuidar el pati de l'escola, remarcant la necessitat de cuidar els arbres, plantes i flors que tenim, ja que són necessàries per les a persones i animals.

De manera paral·lela s'utilitzaran materials que hauran sigut utilitzats en altres jocs, en aquest sentit podran reutilitzar material i veure com d'una caixa d'un televisor podem fer un túnel, adquirint un hàbit de reutilització.

Educació per la convivència

La psicomotricitat promou, d'entre altres coses, les relacions socials i afectives. Cal remarcar la importància d'ajudar als infants a saber relacionar-se de manera respectuosa, responsable, empàtica i ètica.

A l'inici de la sessió, es recorden les normes de convivència, aquestes estan per evitar certs conflictes que solen sorgir quan es fan aquestes dinàmiques de joc. S'intervindrà quan s'observi un conflicte que els infants de manera autònoma no siguin capaços de resoldre, i se'ls explicarà recursos per solucionar el conflicte.

Educació per la pau i la salut

L'educació per la pau està estretament relacionada amb l'anterior, l'educació per la convivència, ja que per fomentar la pau cal treballar la resolució de conflictes. A més a més, cal transmetre als infants la importància d'actuar i de compromís per ajudar a qui ho necessiti.

En aquestes edats es pot ensenyar a partir de les seves pròpies experiències com fomentar que ajudin a un company/a quan té dificultats o fer mostres d'afecte quan algú ho necessiti.

4. RESULTATS

A continuació es descriurà la preparació de la sessió, com va anar evolucionant i les propostes de millora que he extret per aproximar-nos més als objectius establerts del projecte.

En primer lloc, vaig preparar la intervenció distribuint el material de tal manera que quan arribessin els infants poguessin veure tota la proposta i que aquesta convidés al joc. S'ha de tenir present que el pati és un espai compartit, per aquest motiu vaig preparar la sessió de psicomotricitat al migdia i la vaig programar en una hora on no hi hauria altres grups en aquest espai.

4.1. PREPARACIÓ DE LA PROPOSTA

Com s'ha anomenat anteriorment en l'apartat de *l'elaboració del material i disposició del material en l'espai* (p.14), el material està distribuït en espais d'expressió psicomotriu.

L'espai de relaxació:

Hi ha dues hamaques lligades als arbres, on poden relaxar-se i tenir un espai personal i més tranquil. Aquest pot convidar a establir relacions més íntimes.

L'espai de construcció:

Consta de cassetes de cartó de diverses mides, algunes tancades i altres mig obertes per oferir més possibilitats de joc. També hi ha alguns trossos de cartó. Està presentat de tal manera que fomenti el joc de construcció.

L'espai d'equilibri:

Aquest joc treballa la capacitat de controlar el moviment del cos per adquirir equilibri sobre una superfície. Consta d'una taula de balanceig fet amb mitja roda de neumàtic i una fusta, i un tub de plàstic passat per una corda i lligat a dos extrems.

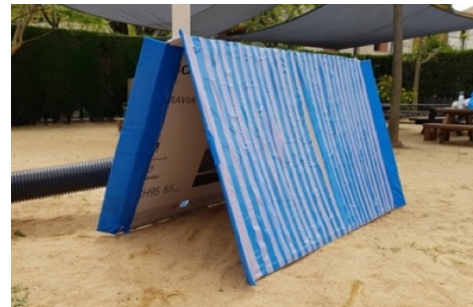

L'espai d'entrada i sortida:

Hi ha dos cubs, en un les parets estan cobertes de cordes i l'altre totalment cobert de fustes. En els dos hi ha una entrada i poden entrar entre 4 i 5 infants.

També podem veure un túnel d'entrada i sortida on poden passar de peu i amb les motos i bicicletes que hi ha al pati. Està fet amb una capsa gran de televisior i decorat amb bosses d'escombraries.

L'espai de salt i oculomaneig:

Aquest espai es va aprofitar la teulada de l'estructura del sorral per penjar globus a una alçada on haguessin de saltar per poder agafar-los.

A més a més, es va deixar uns xurros de piscina al costat com a proposta perquè els utilitzessin i incorporessin en aquest joc.

4.2. DESENVOLUPAMENT DE LA INTERVENCIÓ

A l'inici de la sessió, a la porta del pati vam recordar les normes de convivència. Tot seguit, es va deixar als infants que anessin corrent i exploressin la proposta.

Els primers minuts, gairebé tots els infants van prestar l'atenció en els globus i xurros. Possiblement, aquest fet sigui perquè és un material que mai s'ha utilitzat per a una activitat i els hi va despertar més curiositat. Els intentaven agafar saltant, però el vent els hi dificultava i va ser quan van començar a utilitzar els xurros per poder arribar.

A mesura que s'anaven petant els globus, s'incorporaven a altres espais i jocs. Van començar a utilitzar el túnel entrant i sortint, es quedaven a dins com si fos un refugi, treien el cap i es tornaven a amagar... Al cap d'una estona van agafar les motos i bicicletes del pati per passar per sota del túnel.

A l'espai de construcció van estar els infants que els hi agrada més el joc simbòlic i utilitzaven les caixes per amagar-se i construir una muralla.

L'espai d'equilibri i relaxació van ser els menys utilitzats. Possiblement, el d'equilibri és un material que atrau menys, ja que dona menys possibilitats de joc i moviment que la resta. L'espai de relaxació estava més apartat i possiblement en aquell moment no hi havia cap infant que tingues la necessitat d'estirar-se i relaxar-se a les hamaques, ja que tots en general es van mostrar eufòrics i amb ganes de moure's.

Tot i això, a l'hora del pati sí que solen jugar en aquests dos espais.

Degut a l'hora que es va fer l'activitat, no va haver-hi un tancament com estava dissenyat. A la tarda els pares van entrant al centre a diverses hores i per això no es va finalitzar com era previst per falta de temps. Tot i això, l'endemà es va parlar sobre quins jocs i materials els hi havia agradat més i si els hi agradaria fer-ho un altre cop. La majoria d'infants van respondre que el que més els hi havia agradat era els globus i els hi agradaria tornar a fer aquests jocs al pati.

4.3. PROPOSTES DE MILLORA

Gràcies a l'experiència d'haver posat en pràctica la proposta de psicomotricitat al pati, he pogut observar quines estratègies i materials han estat encertats i quins s'haurien de fer un canvi per potenciar el joc esperat.

El primer canvi que suggeriria és respecte a les normes de convivència. Aquest moment es va fer a les portes del pati i això va fer que els hi costés posar atenció, ja que el pati és un espai que els hi produeix més alteració. Proposaria fer-ho a l'aula, on ja tenen la rutina de seure per fer la rutina del bon dia, escoltar contes i propostes.

Atès a les normes de convivència, no les explicaria des del punt de vista prohibitiu, sinó indicant com s'ha d'actuar perquè puguem estar tots bé. Per exemple:

- No podem prendre el material dels companys – hem de respectar si algú està utilitzant un material i esperar que ens el deixi o acabi.
- No podem fer mal – hem de tenir cura amb els companys que estan al nostre voltant mentre juguem.

Un altre canvi és respecte als materials que ja coneixen els infants. Els presentaria d'una manera diferent perquè convidés als infants a explorar l'espai. Per exemple, els cubs es podrien posar teles o alguns objectes a dins que fomentessin el joc de dins i fora.

També canviaria la presentació de l'espai de construcció. Considero que és un joc que agrada molt als nens i nenes, però tal com es va presentar no va cridar l'atenció. Com a millora, posaria altres materials com teles, pilotes petites a dins de les capses, retoladors... per a incentivar diferents jocs i crear curiositat per veure quin material hi ha.

Per una altra banda, quan vaig preparar la sessió em va fer la sensació que com s'havien fet els espais, no hi havia una unió entre ells. Per això, crearia un fil conductor com per exemple el mar i que tots els espais tinguessin relació i una

decoració relacionada amb el fons marí, posant colors i materials que representin característiques del mar.

Per últim, canviaria l'horari en el qual es va dur a terme l'activitat. En comptes de fer-ho a la tarda, ho faria al matí després de la rutina del bon dia, aprofitant aquell moment per introduir i explicar l'activitat. Això també permetrà allargar la sessió el temps que es cregui convenient i major facilitat per organitzar el temps de cada fase de la sessió, assegurant-nos que podrem fer el tancament.

A més a més, en el moment de la fase de relaxació, es pot aprofitar l'ambient i benestar que ens aporta la natura i fer una activitat curta dedicada a la relaxació. Per exemple, seure a terra i tancant els ulls que sentin els sorolls dels ocells, d'alguna persona passejant, d'un gos, etc.

5. CONCLUSIONS

Per analitzar i extreure les conclusions d'aquest treball de final de grau i consegüentment, la posada en pràctica de la sessió de psicomotricitat, he extret els punts més crítics del projecte i he fet una reflexió de cadascun d'aquests fent un balanç i reflexió final.

El propòsit de la psicomotricitat és crear una dinàmica on es fomenti el desenvolupament sensoriomotriu, afectiu i social, per això es diu que és una disciplina que fomenta el desenvolupament integral de l'infant.

En aquest cas podem dir que durant la sessió s'ha pogut veure com els infants a través del cos manipulaven els materials, observant les seves característiques i integrant-los en el seu joc. Raonaven sobre les possibilitats de joc amb els materials que disposaven i les estratègies que creava el seu propi joc.

Les dinàmiques formades durant la sessió han promogut jocs de grup, creant un sentiment de pertinença de grup i propulsant les relacions socials.

L'objectiu principal del treball, dissenyar una sessió de psicomotricitat al pati amb material reciclat, ha sigut satisfactori. La sessió es va poder fer i seguir amb la dinàmica esperada. A l'inici del treball, pensar de fer psicomotricitat al pati vaig tenir dubtes si evolucionaria favorablement, ja que pensava que al realitzar-la al pati els infants agafarien la dinàmica habitual d'aquest espai i no es treballaria el material com esperava. Però a l'explicar que anàvem a jugar amb un material nou al pati, van entendre i respectar on s'havia d'estar en aquell moment.

Per altra banda, pensar i fer el material amb elements reciclats ha sigut fàcil, ja que actualment hi ha molt material al nostre abast i recursos per agafar idees. En el meu cas, vaig utilitzar l'aplicació *Pinterest* per fer una pluja d'idees i adaptar-les als meus interessos.

Inculcar valors ètics ha sigut un propòsit del treball que m'ha resultat difícil d'avaluar. En el treball, vaig proposar incloure un seguit d'eixos transversals; vetllar per a l'educació mediambiental, l'educació per a la no discriminació per raons de sexe i diversitat intercultural, l'educació per la convivència i l'educació per la pau i la salut. Com que s'han treballat de manera esporàdica quan sorgien conflictes, rols de joc, tracte de l'espai i material... m'ha costat avaluar si s'han treballat bé i si els infants han assimilat els conceptes.

Considero que hauria d'haver plantejat millor aquest punt i abordar-ho de manera més implícita i professional, com es plantegen els continguts del currículum escolar, amb objectius i criteris d'avaluació.

Tot i això, considero que ha sigut favorable, ja que quan els hi explicava mostraven comprensió i milloraven les conductes i l'ambient.

Amb relació al desenvolupament de la sessió, com ja s'ha descrit en l'apartat de resultats (p.19), generalment ha anat com s'esperava i ha sigut una experiència molt positiva i enriquidora.

Els espais creats de salt i oculomaneig i el de construcció han sigut una molt bona opció, ja que requereix poc temps de preparació i és una material accessible i econòmic. Alhora l'espai d'entrada i sortida, el túnel, ha sigut més laboriós crear el material, però ha agradat molt i després s'ha utilitzat per a la sala de psicomotricitat.

En canvi, l'espai de relaxació i equilibri ho ha agradat tant. Respecte a l'espai de relaxació, tot i ser un espai molt agradable i tranquil, els infants van al pati amb molta eufòria i fa que necessitin menys aquest espai. El d'equilibri pot ser degut al fet que el material no ha agradat tant i tenia menys opcions de joc. Possiblement fent un material més gran els hi cridaria més l'atenció.

Finalment, s'han complert els objectius que em proposava i el desenvolupament del treball ha anat evolucionant satisfactòriament. Gràcies a tenir l'oportunitat de poder posar en pràctica el disseny del projecte, he pogut veure que sí que es pot dur a terme, aconseguint el que es pretenia i millorant petits aspectes per una aproximació dels objectius desitjats.

Fent un balanç de l'experiència i les reflexions exposades, puc dir que el treball ha sigut una experiència d'aprenentatge molt positiva. Gràcies a la recerca d'informació del marc teòric, m'enduc més coneixements d'aquesta disciplina tan important i necessària, que personalment considero que hauria d'haver-hi més presència al llarg del grau universitari.

A més a més, indagant sobre els eixos transversals, en un futur m'agradaria proposar-me un projecte envers el disseny, aplicació i avaluació dels eixos transversals a les escoles. Fent possible un recurs on es proporcionin als infants eines per promoure el benestar social i del planeta. Considero que es mereix un apartat al currículum escolar, tenint en compte que en els eixos transversals és treballen els problemes més crítics de la societat actual i que es trobaran els infants en un futur.

6. REFERÈNCIES DOCUMENTALS

Teoria de Jean Piaget. (s.f). Institut Obert de Catalunya.

https://moodle2.udg.edu/pluginfile.php/1387132/mod_resource/content/1/teoria_de_jean_piaget%20%281%29.pdf

Sensat, R. (Març, 2000). *Els eixos transversals: una reinterpretació del currículum.* Perspectiva escolar 243.

https://www.rosasensat.org/magazines/perspectiva-escolar/243/pe_243.pdf

Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària. (Juliol de 2012). *Currículum i orientacions educació infantil primer cicle.* Generalitat de Catalunya del Departament d'Ensenyament:

<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0080/bfd2cd16-10d5-4103-aba2-ee9744b2399d/Curriculum-Infantil-0-3.pdf>

Viscarro Tomàs, I. (2014). *Quina és la situació actual de l'educació psicomotriu?, Quines són les perspectives de futur d'aquesta disciplina?.* Revista de Ciències de l'Educació.

<https://raco.cat/index.php/UTE/article/view/356770>

Gamundi, A., Rieres, M., Zaragoza, D. (s,f). *La psicomotricitat.*

https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_edi_m06_/web/fp_edi_m06_htmlindex/media/fp_edi_m06_u5_pdfindex.pdf

De los Angeles, Ma. (s.f). *Desarrollo psicomotor como elemento fundamental en el desarrollo integral de niños y niñas en edades tempranas.* Universitat de Costa Rica:

<https://yessicr.files.wordpress.com/2013/03/desarrollopsicomotordesarrollointegral.pdf>

Vella, K. (Juliol, 2016). *Beneficios de la naturaleza y la biodiversidad para la salud*. Boletín de Información Naturaleza.

https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/nat2000newsl/nat40_es.pdf

La psicomotricidad infantil. (s.f). *Revista digital para profesionales de la enseñanza*.

<https://www.feandalucia.ccoo.es/docu/p5sd9214.pdf>

7. ANNEXOS

Annex 1

FEM PSICOMOTRICITAT AL PATI

Curs: Grans (2-3 anys)

Agrupació: Grup classe

Tipus d'activitat: Anual

Durada sessió: 45 / 60 min aprox.

Objectius d'aprenentatge:

- Gaudir de la psicomotricitat mostrant interès pel material presentat
- Prendre consciència del propi cos i de les seves capacitats
- Respectar els companys/es i resoldre els conflictes de manera autònoma
- Exterioritzar les emocions de manera controlada

Àrees de coneixement i continguts:

Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:

Continguts:

- Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent.
- Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos.
- Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments utilitzant el llenguatge.
- Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments i l'ús d'objectes.
- Iniciativa per dur a terme les activitats, resolent les dificultats que es puguin presentar.
- Disposició per establir relacions afectives amb les persones adultes i els infants.

Àrea descoberta de l'entorn:

Continguts:

- Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració a diferents grups socials.
- Orientació amb autonomia dels espais habituals i indicació en l'ús de termes a l'espai (aquí, allà, dins, fora, amunt, avall).
- Observació i actuació sobre la realitat immediata, establint relacions entre els objectes.
- Interès i curiositat pel medi físic i social, formulant preguntes sobre esdeveniments.

Àrea comunicació i llenguatge

Continguts:

- Iniciació de la descoberta i ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic
- Comprensió de les intencions i missatges d'altres persones adultes i infants, valorant el llenguatge oral com a mitjà.
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un increment del vocabulari.

Material i recursos:

- Capses de cartó
- Globus
- Fil
- Xurros de piscina

- Taula de balanceig
- Hamaques
- Capsa gran per fer el túnel
- Estructura d'un cub

Metodologia:

L'activitat consta de quatre fases:

- Ritual d'entrada:

S'explicarà als infants les normes de convivència i s'explicarà que hi ha una sorpresa al pati de l'escola, creant misteri i curiositat.

- Desenvolupament de la sessió:

Es deixarà als infants que facin joc lliure i utilitzin el material com vulguin mentre tinguin cura d'aquest. L'educador/a intervindrà quan cregui que sigui necessari i de manera esporàdica.

- Fase de representació i llenguatge:

L'educador preguntarà als infants que han fet i sentit durant la sessió. Si hi ha hagut algun conflicte és una bona ocasió per treballar-ho.

- Ritual de sortida:

Quan quedi poca estona per acabar la sessió, s'avisarà dos o tres cops als infants perquè ho vagin assimilant. Un cop acabat el temps, es demanarà als infants que ens ajudin a recollir el material que estigui més desendreçat perquè treballin les rutines i posar-se les sabates.

Avaluació:

L'avaluació es realitza a través d'una graella mitjançant l'observació directa. Els criteris d'avaluació seran el compliment dels objectius.

Nom: Alumne/a	Molt	Bastant	Sovint	Poc	Gens
<i>Mostra interès pels materials</i>					
<i>Domina progressivament les capacitats motrius</i>					
<i>Estableix relacions afectives i mostra interès per sentir-se part del grup</i>					
<i>Respecta el joc i el material dels companys/es</i>					
<i>Expressa les emocions i les exterioritza de manera controlada</i>					

Graella d'avaluació

Annex 2

Nom: Alumne/a	Molt	Bastant	Sovint	Poc	Gens
<i>Mostra interès pels materials</i>					
<i>Domina progressivament les capacitats motrius</i>					
<i>Estableix relacions afectives i mostra interès per sentir-se part del grup</i>					
<i>Respecta el joc i el material dels companys/es</i>					
<i>Expressa les emocions i les exterioritza de manera controlada</i>					